

Försäkringsförmedling

Vägledning om kundkännedom

Andra upplagan

I denna andra upplaga är avsnittet om riskbedömning av kund nytt.

Befintlig vägledning om kundkännedom har inte tagits med i detta utkast.

Öppen konsultation juni 2021

Innehållsförteckning

4 Riskbedömning av kund	3
Inledning	3
Risken med de produkter och tjänster som förmedlas	4
Omfattningen på åtgärderna för kundkännedom bestäms utifrån kundens riskprofil	5
Riskbedömningen av kunden	6
Uppföljningen av affärsförbindelsen	7
Kundfall	8
Låg risk	8
Kunden	8
Försäkringsförmedlingen	8
Riskbedömningen	9
Riskprofil	10
Åtgärder	10
Normal risk	10
Kunden	10
Försäkringsförmedlingen	10
Riskbedömningen	12
Riskprofil	12
Åtgärder	12
Hög risk	13
Kunden	13
Försäkringsförmedlingen	13
Riskbedömningen	14
Riskprofil	14
Åtgärder	15

Simpts vägledning har tagits fram av sju organisationer i finansbranschen och deras medlemmar. Den utgår från medlemmarnas behov av vägledning och är inte avsedd att vara heltäckande.

Vägledningen beskriver hur branschen tolkar och tillämpar penningtvättsregelverket i aktuella delar.

Vägledningen ersätter inte lagar, föreskrifter och andra rättskällor. Dessa måste alltid beaktas och tillämpas i förekommande fall.

Det finns inte någon skyldighet att använda vägledningen. Den som använder vägledningen måste alltid göra bedömningen om vägledningen är tillämplig i det enskilda fallet.

Denna del av vägledningen har tagits fram med medlemmar hos Svenska försäkringsförmedlarnas förening (SFM), att tillämpas av försäkringsförmedlare med eget tillstånd som arbetar på uppdrag av kunden. Vissa andra frågor som försäkringsförmedlare också är berörda av finns i separata, branschgemensamma, delar av vägledningen.

Vägledningen ska läsas tillsammans med och kompletterar den grundläggande vägledningen om kundkännedom. Rubriknumreringen motsvarar numreringen i den grundläggande vägledningen.

I denna del av vägledningen hänvisas bl.a. till lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och Finansinspektionens föreskrifter (2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättsföreskrifterna).

I denna andra upplaga är avsnittet om riskbedömning av kund nytt.

4 Riskbedömning av kund

Inledning

Denna del av vägledningen är framtagen mot bakgrund av försäkringsförmedlarnas behov av praktisk vägledning i sitt arbete med att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. I fokus är tre kundfall med exempel på riskbedömning av kund. De inledande avsnitten utgår från andra delar av Simpts vägledning, framför allt den grundläggande vägledningen om kundkännedom och vägledningen inom allmän riskbedömning för försäkringsföretag.

Med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och försäkringsförmedlarens kännedom om kunden, ska försäkringsförmedlaren bedöma den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen, dvs. bestämma kundens riskprofil. Försäkringsförmedlaren ska utföra åtgärder för kundkännedom i den omfattning det behövs med hänsyn till kundens riskprofil och övriga omständigheter. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelser och ändras när det finns anledning till det.

I den allmänna riskbedömningen ska särskilt beaktas vilka produkter och tjänster som förmedlas, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som föreligger. Med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen ska försäkringsförmedlaren sedan bedöma de riskfaktorer som är förknippade med den enskilda kunden. Det handlar om sådant som vilka produkter och tjänster som kunden efterfrågar, kundens geografiska kopplingar samt hur produkterna och

tjänsterna distribueras till kunden men också andra omständigheter som i det enskilda fallet påverkar risken som kan förknippas med kunden, t.ex. den verksamhet som kunden bedriver.

Försäkringsförmedlarbranschen kännetecknas i hög grad av nära kundrelationer och rådgivning. Förmedlaren är enligt IDD-regelverket skyldig att kartlägga kundens krav och behov samt i vissa fall utföra en lämplighetsbedömning eller en s.k. passandebedömning. Utifrån kundens krav och behov ger försäkringsförmedlaren råd kring försäkringsprodukter. Rådgivningsprocessen skapar förutsättningar för en god kännedom om kunden. Uppgifterna som inhämtas inom ramen för rådgivningsprocessen kan, när det är relevant, också användas i de bedömningar som görs enligt penningtvättsregelverket och bidra till en minskad risk för att kunden utnyttjar produkterna och tjänsterna för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Här bör noteras att när uppgifter som har hämtats in inom ramen för IDD-regelverket även används i bedömningar enligt penningtvättsregelverket, ska uppgifterna också hanteras som kundkännedomsuppgifter enligt penningtvättsregelverket.

Försäkringsförmedlares verksamhet och kundkrets kan se väldigt olika ut. Hur försäkringsförmedlare arbetar i praktiken kan också skilja sig åt eftersom kundprocessen, tillgängliga systemstöd och affärsmodell varierar i branschen. Detta kan medföra att den allmänna riskbedömningen och riskbedömningen av kunden kan skilja sig åt mellan olika försäkringsförmedlare, vilket måste beaktas vid tillämpningen av denna vägledning.

Risken med de produkter och tjänster som förmedlas

Produkterna och tjänsterna har stor betydelse för försäkringsförmedlaren riskbedömning av kunden. Försäkringsförmedlaren kan ofta i sin allmänna riskbedömning ha bedömt att risken med produkterna och tjänsterna är låg. Det innebär dock inte i sig att kundens riskprofil kan bedömas som låg, se mer om detta nedan.

Försäkringsprodukter har, sett till många andra produkter och tjänster på den finansiella marknaden, en låg flexibilitet. Det gäller särskilt pension och tjänstepension, vilket innebär att de typiskt sett är mindre attraktiva att utnyttja för penningtvätt och finansiering av terrorism. I bedömningen av den risk som är förknippad med tjänstepensionsförsäkring är det även relevant att notera att företag som bara tillhandahåller tjänstepensionsförsäkring (s.k. tjänstepensionsföretag) är helt undantagna från penningtvättsregelverket. Pensionsförsäkringar meddelade av svenska försäkringsgivare är förenade med en rad regler som innebär en ganska långtgående "inlåsnings" av kapitalet. För pensionsförsäkringar som erbjuds av utländsk försäkringsgivare kan det motsatta gälla. Den låga risken gäller därför typiskt sett för svenska pensionsförsäkringar.

Kapitalförsäkringar har en större flexibilitet än pensionsförsäkringar, bland annat sett till när och hur återköp kan göras från försäkringen. Möjligheten att göra återköp är något som kan höja risken med produkten. Flexibiliteten avseende vem som kan vara förmånstagare till försäkringen kan också påverka risken. Här kan noteras att försäkringsföretagen har en skyldighet att vidta åtgärder enligt penningtvättsreglerna avseende förmånstagaren innan utbetalning sker. Kapitalförsäkring, särskilt privatägd sådan, är en produkt som kan medföra en förhöjd risk för penningtvätt och finansiering av terrorism.¹ Hög risk kan vara förknippad med depåförsäkringar som meddelas av försäkringsgivare i

¹ Se mer om allmän riskbedömning vad gäller produkter och tjänster på försäkringsområdet i Simpts vägledning inom allmän riskbedömning för försäkringsföretag

ett land med mycket låga effektiva skattesatser för utländska investerare och med mycket vida ramar för de tillgångar som får tas upp i depån.

För livförsäkringar utan sparmoment som endast ger skydd vid tidiga dödsfall är risken typiskt sett mycket låg. Grupplivförsäkringar med små premier saknar beaktansvärd risk.

Omfattningen på åtgärderna för kundkännedom bestäms utifrån kundens riskprofil

Försäkringsförmedlaren ska utföra åtgärder för kundkännedom i den omfattning det behövs med hänsyn till kundens riskprofil och övriga omständigheter. Frågan är då vad det innebär i praktiken. Försäkringsmedlaren ska alltid identifiera kunden och kontrollera kundens identitet samt inhämta uppgifter om vem som äger och kontrollerar kunden (verklig huvudman) och om kunden eller kundens verkliga huvudmän är person i politiskt utsatt ställning (PEP) eller familjemedlem eller nära medarbetare till en PEP. Uppgifter ska också inhämtas om affärsförbindelsens syfte och art.

Som konstaterats kan försäkringsförmedlaren ofta i sin allmänna riskbedömning ha bedömt att risken med produkterna och tjänsterna är låg. När risken med en produkt eller tjänst bedöms som låg och det inte finns några andra omständigheter som talar för att risken är förhöjd, kan förenklade åtgärder vidtas för att *hämta in* den information som anges i stycket ovan och som ska ligga till grund för att bestämma kundens riskprofil.²

Förenklade åtgärder för kundkännedom innebär att kontroller, bedömningar och utredningar kan vara av mer begränsad omfattning. Riskprofilen bestäms sedan utifrån såväl den allmänna riskbedömningen som andra omständigheter som påverkar risken med kundrelationen i det enskilda fallet. Även om förenklade åtgärder alltså har vidtagits för att hämta in uppgifter om kunden, kan kundens riskprofil sedan komma att bestämmas till normal eller hög risk, vilket kräver att ytterligare åtgärder vidtas. När risken är hög, ska skärpta åtgärder för kundkännedom vidtas. Om kundens riskprofil bedöms vara låg, kan förenklade åtgärder för kundkännedom vidtas även fortsättningsvis, under förutsättning att det inte senare inträffar något som medför en förhöjd risk.

Förenklade åtgärder för kundkännedom innebär normalt sett att det räcker att kontrollera verklig huvudman mot Bolagsverkets register. Vid högre risk kan utredningen behöva vara mer omfattande, t.ex. kan frågor behöva ställas till kunden. Den verkliga huvudmannens identitet kan också kontrolleras riskbaserat, vilket t.ex. innebär att om produkten är klassad som låg risk så vidtas mindre långtgående åtgärder för kontroll.³

Förenklade åtgärder innebär vidare att det räcker att antingen göra en sökning i en kommersiell s.k. PEP-lista eller att ställa frågor till kunden kring dennes PEP-status.⁴ Vid högre risk kan utredningen behöva vara mer omfattande och vid tveksamhet kring om inhämtade uppgifter stämmer kan utredningen behöva kompletteras med ytterligare efterforskningar, såsom sökningar på internet för att antingen avfärda eller bekräfta de uppgifter som har hämtats in. Det kan noteras att PEP numera är ett begrepp som många av dem som omfattas av definitionen känner till. Däremot är kunskapen inte alltid lika god hos familjemedlemmar till en PEP.

² Se också avsnitt 8.3 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom.

³ Se också Simpts vägledning om verklig huvudman.

⁴ Se också Simpts vägledning om person i politiskt utsatt ställning.

Förenklade åtgärder kan också innebära att försäkringsförmedlarens bedömning av affärsförbindelsens syfte baseras på antaganden utifrån produktens eller tjänstens avgränsade användningsområde och inte på information som inhämtas från kunden. När det gäller art kan det också av omständigheterna framgå hur produkten eller tjänsten ska användas, varför bedömningen kan baseras på ett antagande. Vid oklarheter måste emellertid kunden tillfrågas. Försäkringsförmedlaren har ofta genom sin rådgivningsprocess mycket god kunskap kring kundens behov av försäkring och dessa uppgifter kan användas också i de bedömningar som görs av syfte och art enligt penningtvättslagen.

Försäkringsförmedlarens rådgivningsdokumentation kan, men behöver inte, omfatta såväl frågor för att kunna ge lämpliga råd om försäkringen och eventuella finansiella instrument i försäkringen som frågor för att uppfylla penningtvättsregelverket. Det kan alltså förekomma att uppgifter hämtas in i ett sammanhang, men för två olika syften och inom ramen för två olika processer, dvs. dels för rådgivningen, dels för att uppnå kundkännedom enligt penningtvättsregelverket. Det är viktigt att vara klar över för vilket syfte som uppgifterna hämtas in och att ha och följa rutiner för att hantera uppgifterna enligt respektive regelverk.

Frågor för att uppnå kundkännedom kan också ställas på försäkringsföretagets blanketter för tecknande av försäkring (blanketter som försäkringsförmedlaren tillhandahåller kunden). Detta är information som försäkringsföretaget inhämtar. Det är viktigt att förmedlaren gör sin egen bedömning av vilken information som behövs för att förmedlaren själv ska uppnå tillräcklig kundkännedom.

Riskbedömningen av kunden

Som konstaterats kan flera vanliga produkter och tjänster på området bedömas utgöra låg risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Utöver den produkt eller tjänst som förmedlas omfattar underlaget för riskbedömningen av kunden normalt sett följande uppgifter och faktorer eller omständigheter (vissa är obligatoriska, se under avsnittet Omfattningen på åtgärderna för kundkännedom bestäms utifrån kundens riskprofil, listan är inte uttömmande):⁵

- Uppgifter för att identifiera kunden.
- Uppgift om kunden har eller tidigare har haft engagemang hos försäkringsförmedlaren.
- Om det är en ny kund är det relevant om identifieringen av kunden sker fysiskt eller på distans. Distansidentifiering kan medföra en förhöjd risk.
- Uppgift om hur produkten eller tjänsten distribueras – exempelvis om förmedlingen sker vid ett personligt möte med förmedlaren eller om kunden självständigt lämnar uppgifter digitalt via portal eller liknande.
- Uppgift om kundens verkliga huvudman.
- Uppgift om kunden eller kundens verkliga huvudman är PEP.
- Uppgift om syfte och art med affärsförbindelsen. Om kunden förväntas betala engångspremier eller löpande premier, bedömt belopp på årsbasis och vem som förväntas vara huvudsaklig premieinbetalare. Vid en större engångspremie bör en bedömning göras mot bakgrund av kundens finansiella situation för att kunna avgöra om det verkar rimligt att kunden betalar den aktuella premien, dvs. om det finns anledning att räkna med att betalningen har ett legalt ursprung.

⁵ Se också avsnitt 4 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom.

- Uppgift om i vilken bransch kunden bedriver verksamhet.
- Uppgift om kunden ingår i en större företagsstruktur. Att en kund har en komplicerad eller komplex ägarstruktur kan medföra en förhöjd risk.
- Uppgift om de länder där kunden bedriver verksamhet eller annars har koppling till.
- Uppgift om relevant finansiell information, som kan verifieras i offentliga register (såsom omsättning och likviditet), i syfte att kunna bedöma rimligheten av exempelvis framtida engångspremier.

I de fall risken med kunden är förhöjd beror det i de flesta fall på faktorer som är kopplade till den individuella kunden. Uppgifterna kan vara kända för försäkringsförmedlaren redan initialt eller framkomma i ett senare skede. Det kan vara fallet i följande situationer (listan är inte uttömmande):

- Om kunden har en komplicerad ägarstruktur.
- Om kunden är av "private banking-karaktär".⁶
- Om kunden bedriver verksamhet i en högriskbransch.
- Om kunden har kopplingar till ett land som är föremål för sanktioner eller till ett land som finns med på listor över högriskländer till följd av bristande nationell lagstiftning gällande korruption eller bekämpning av penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- Om kunden eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning, PEP, vilket innebär att skärpta åtgärder för kundkännedom krävs.

De uppgifter som hämtas in för att uppfylla IDD-regelverket ger normalt sett förmedlaren god kännedom om kunden och uppgifterna kan också, när relevant, användas vid riskbedömningen av kunden enligt penningtvättslagen. Uppgifterna om kunden kan vara både risksänkande och riskhöjande. Som tidigare konstaterats gäller att när uppgifter som har hämtats in inom ramen för IDD-regelverket även används i bedömningar enligt penningtvättsregelverket, ska uppgifterna också hanteras som kundkännedomsuppgifter enligt penningtvättsregelverket. Det har bland annat betydelse för att bestämma den rättsliga grunden för behandlingen av en personuppgift och för att olika bevaranderegler kan gälla enligt de olika regelverken.

Se mer om riskfaktorer i Europeiska bankmyndighetens (Eba) riktlinjer om riskfaktorer

<https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/revised-guidelines-on-ml-tf-risk-factors>

Se också regeringens hemsida där det publiceras listor med länder som befinner sig under embargon eller står med på sanktionslistor [Sanktioner - Regeringen.se](#).

Det är viktigt att dokumentera den riskbedömning som görs och de åtgärder som vidtas för att hantera risken med kunden.

Uppföljningen av affärsförbindelsen

Försäkringsförmedlaren har en rådgivande funktion till sina kunder. Transaktionerna genomförs av försäkringsföretaget som erbjuder försäkringsprodukterna. Försäkringsförmedlaren måste emellertid under affärsförbindelsens gång se till att kännedomen om kunden är uppdaterad, korrekt och tillräcklig för att förmedlaren ska kunna hantera risken som kan förknippas med kunden. Behov av förnyade eller

⁶ Jämför avsnittet om allmän beskrivning av portföljförvaltning i Simpts vägledning om allmän riskbedömning på värdepappersområdet.

fördjupade åtgärder för kundkännedom finns bl.a. när försäkringsförmedlaren har anledning att misstänka att uppgifter om kunden är felaktiga eller när kundens omständigheter ändras, exempelvis när en juridisk person får en ny verklig huvudman. I den mån försäkringsförmedlaren får information om en transaktion bör förmedlaren ta hänsyn till om kundens riskprofil påverkas. t.ex. om det sker frekventa engångspremieinbetalningar med påföljande återköp. Normalt sett kan uppföljningen ske riskbaserat med visst tidsintervall, se mer under Kundfall.⁷

Kundfall

I detta avsnitt beskrivs tre fall av affärsförbindelser med exempel på riskbedömning av kund enligt 2 kap. 3 § penningtvättslagen. Kundfallen syftar till att illustrera samspelet mellan olika riskfaktorer samt försäkringsförmedlarens bedömningar och åtgärder. Fallen kan inte tillämpas som en mall på verkliga kunder, utan syftar endast till att ge stöd och vägledning i försäkringsmedlarens egen riskbedömning, som alltid måste utgå från försäkringsförmedlarens allmänna riskbedömning och de riskfaktorer som är relevanta i det enskilda fallet.

I sammanhanget bör noteras att en inledande åtgärd vid nya kundförbindelser är att göra kontroll för att säkerställa efterlevnaden av sanktionsregelverken. Kontrollerna ska också ske löpande under affärsförbindelsen. Sanktionskontrollen görs inte enligt penningtvättsregelverket utan krävs enligt internationella sanktionsregimer som Sverige är bundet av.⁸

Det första kundfallet utgår från att risken med kunden är låg, det andra från att risken är normal och det tredje utgår från att risken är hög. I samtliga kundfall behöver kunden teckna dels en tjänstepensionsförsäkring för företagets anställda, dels en kapitalförsäkring för placering av bolagets överlikvidet. I samtliga kundfall har kunden lämnat en fullmakt till försäkringsförmedlaren och skrivit under ett uppdragsavtal.⁹

Låg risk

Kunden

Kunden (K) är en ny kund för försäkringsförmedlaren (FF). K är ett svenskt aktiebolag med verksamhet i Sverige och Rumänien. K bedriver konsultverksamhet inom utveckling av digitala processer i matvaruhandeln. K har varit etablerat i fem år och dubblerat omsättningen varje år. K ingår inte i en koncern. K har tre ägare som samtliga är fysiska personer bosatta i Sverige:

- Ägare 1, svensk medborgare, vd för K, äger 25 %
- Ägare 2, svensk medborgare, äger 70 %
- Ägare 3, rumänsk medborgare, äger 5 %

Försäkringsförmedlingen

FF träffar kunden vid ett fysiskt möte. Vid mötet deltar Ägare 1 som representant för K. Ägare 1 uppger att denne är vd för bolaget och behörig företrädare.

FF genomför rådgivningen och upprättar fullständig rådgivningsdokumentation.

⁷ Se också avsnitt 7.3 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom.

⁸ Se avsnitt 2.3 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom.

⁹ Se mer om fullmakt i avsnitt 6.1 i vägledningen om kundkännedom för försäkringsförmedlare.

FF har i sin allmänna riskbedömning bedömt att både produkten tjänstepensionsförsäkring hos svensk försäkringsgivare för försäkrade anställda som är bosatta i Sverige och produkten företagsägd kapitalförsäkring är riskfaktorer som har ett lågt riskvärde.¹⁰ Kapitalförsäkringen har i detta fall villkor som hindrar flexibla återköp.

Eftersom det inte finns några omständigheter som talar för att risken med kunden initialt bör bedömas som förhöjd, vidtar FF förenklade åtgärder för kundkännedom. FF vidtar följande åtgärder:

- FF kontrollerar identiteten på K genom bolagets registreringsbevis i Infotorg (det finns även andra sätt att kontrollera registreringsbevis).
- FF kontrollerar identiteten på Ägare 1 genom att kontrollera dennes svenska körkort. FF kontrollerar att Ägare 1 är behörig att företräda kunden mot bolagets registreringsbevis.
- FF gör en sökning i Bolagsverkets register över verkliga huvudmän för att utreda vem som är verklig huvudman. Denna sökning noteras på ett sätt som gör det möjligt att visa att åtgärden har vidtagits (det kan göras genom t.ex. en check i ett system eller i kunddokumentationen). Ägare 2 är verklig huvudman.
- FF kontrollerar om Ägare 2 är PEP genom en sökning i en kommersiell s.k. PEP-lista. FF har bedömt att listan är tillförlitlig. Ägare 2 är inte PEP. Sökning och resultat noteras i FF:s dokumentation.
- FF frågar Ägare 1 om bolagets verksamhet och finansiella ställning.
- FF frågar Ägare 1 hur bolaget kommer att betala premierna i kapitalförsäkringen, om det kommer att ske genom engångspremie eller löpande.

FF tackar för ett bra möte och lämnar rådgivningsdokumentationen för genomläsning och påskrift till Ägare 1. FF meddelar att det nu återstår en del administration och att FF kommer att skicka en bekräftelse till K efter att underskrivna handlingar har skickats in.

FF kontrollerar identiteten på Ägare 2 eftersom denne är verklig huvudman för kunden. FF kontrollerar uppgifterna mot Spar.

Riskbedömningen

Utifrån de uppgifter som har inhämtats gör FF en samlad riskbedömning av K.¹¹

- FF har i sin allmänna riskbedömning bedömt att både produkten tjänstepensionsförsäkring och företagsägd kapitalförsäkring är riskfaktorer som har ett lågt riskvärde.¹² FF bedömer att produkterna kommer att användas på det sätt som de normalt sett används. Riskvärdet med produkterna är därmed oförändrat lågt.
- FF har i sin allmänna riskbedömning kategoriserat olika verksamheter och där bedömt konsultverksamhet och verksamhet inom EES-land som riskfaktorer med lågt riskvärde. Att det är konsultverksamhet inom utveckling av digitala processer i matvaruhandeln är inte något som FF bedömer höjer risken med verksamheten. Sverige och Rumänien är länder inom EES.

¹⁰ För mer vägledning om allmän riskbedömning, se Simpts grundläggande vägledning om allmän riskbedömning och Simpts vägledning inom allmän riskbedömning för försäkringsföretag. Se om riskvärde i avsnitt 4 i Simpts vägledning om kundkännedom.

¹¹ Se avsnitt 4 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom.

¹² För mer vägledning om allmän riskbedömning, se Simpts grundläggande vägledning om allmän riskbedömning och Simpts vägledning inom allmän riskbedömning för försäkringsföretag.

- FF bedömer att K kommer att betala premier i en omfattning som är rimlig givet K:s likviditet och finansiella ställning i övrigt.
- K ingår inte i en koncern.
- Den verkliga huvudmannen är svensk medborgare och inte PEP.
- FF bedömer att K:s ägarstruktur inte är komplicerad.

Riskprofil

Eftersom det inte bedöms finnas några riskhöjdande faktorer är FF:s samlade riskbedömning att K:s riskprofil är låg.

Åtgärder

Den låga risken medför att FF även i den löpande uppföljningen vidtar förenklade åtgärder för kundkännedom. Det innebär att verklig huvudman kommer att kontrolleras mot Bolagsverkets register över verkliga huvudmän och att den verkliga huvudmannen kommer att kontrolleras mot en s.k. PEP-lista. Vid uppföljningen kommer också kontrolleras att syfte och art med affärsförbindelsen inte har förändrats. Under förutsättning att inget inträffar som medför att det kan finnas anledning att göra en ny bedömning avseende K:s riskprofil, t.ex. ett ändrat kundbeteende, kommer FF följa upp affärsförbindelsen vart femte år.

Det bör i sammanhanget noteras att FF enligt IDD-regelverket är skyldig att vårda kunden och därmed löpande ha kontakt med denna. I samband med denna uppföljning av kunden kan det framkomma uppgifter som medför att en ny riskbedömning görs av kunden enligt penningtvättslagen.

Normal risk

Kunden

Kunden (K) är en ny kund för försäkringsförmedlaren (FF). K är ett svenskt aktiebolag med verksamhet i Sverige. Verksamheten är en "bettingsida" (spelverksamhet som kräver tillstånd). K har varit etablerat i fem år och dubblerat omsättningen varje år. K ingår i en koncern. K har tre ägare:

- Ägare 1, svenskt aktiebolag, äger 50 %. Ägare 1 ägs av Ägare 1A och Ägare 1B
 - Ägare 1A, svensk medborgare, bosatt i Sverige, äger 50 % av Ägare 1
 - Ägare 1B, kanadensisk medborgare, bosatt i Kanada, äger 50 % av Ägare 1
- Ägare 2, irländskt holdingbolag, äger 40 %. Ägare 2 ägs till 100 % av ett nederländskt börsbolag.
- Ägare 3, svensk medborgare och bosatt i Sverige, vd för K, äger 10 %

Försäkringsförmedlingen

FF träffar kunden vid ett fysiskt möte. Vid mötet deltar Ägare 3 som representant för K. Ägare 3 uppger att denne är vd för bolaget och behörig företrädare.

FF genomför rådgivningen och upprättar fullständig rådgivningsdokumentation.

FF har i sin allmänna riskbedömning bedömt att produkten tjänstepensionsförsäkring hos svensk försäkringsgivare för försäkrade anställda som är bosatta i Sverige är en riskfaktor som har ett lågt

riskvärde.¹³ Den företagsägda kapitalförsäkringen medger flexibla återköp och har därför, i den allmänna riskbedömningen, bedömts vara en produkt med ett högre riskvärde.

Mot bakgrund av den förhöjda risk som kapitalförsäkringen har i FF:s allmänna riskbedömning vidtar FF följande åtgärder (ej förenklade åtgärder):

- FF kontrollerar identiteten på K genom bolagets registreringsbevis i Infotorg (det finns även andra sätt att kontrollera registreringsbevis).
- FF kontrollerar identiteten på Ägare 3 genom att kontrollera dennes svenska körkort. FF kontrollerar att Ägare 3 är behörig att företräda K mot bolagets registreringsbevis.
- FF gör en sökning i Bolagsverkets register över verkliga huvudmän för att utreda vem som är verklig huvudman. Denna sökning noteras på ett sätt som gör det möjligt att visa att åtgärden har vidtagits (det kan göras genom t.ex. en kontroll i ett system eller i kunddokumentationen). FF frågar också Ägare 3 vem som är verklig huvudman. I sin utredning av verklig huvudman genom indirekt ägande och kontroll tillämpar FF den metod som innebär att det föreligger verkligt huvudmannaskap vid mer än 25 procent av det totala antalet röster i varje ägarled.¹⁴ Det innebär att Ägare 1A och Ägare 1B bedöms vara verkliga huvudmän för K. Ägare 2 är ett dotterbolag till ett bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad inom EES. Verklig huvudman utreds därför inte via Ägare 2.¹⁵ I detta fall finns inte något aktieägaravtal (som hade kunnat innebära att någon annan person skulle kunna kontrollera kunden och därmed anses vara verklig huvudman).
- FF kontrollerar om Ägare 1A och Ägare 1B är PEP genom en sökning en kommersiell s.k. PEP-lista. FF har bedömt att listan är tillförlitlig. FF frågar också Ägare 3 om Ägare 1A eller 1B är PEP. FF:s utredning visar att varken Ägare 1A eller Ägare 1B är PEP. Sökning och resultat noteras i FF:s dokumentation.
- FF ställer frågor kring K:s verksamhet och finansiella status.
- FF frågar Ägare 3 hur K kommer att betala premierna, om det kommer att ske genom engångspremie eller löpande.

FF tackar för ett bra möte, lämnar rådgivningsdokumentationen för genomläsning och påskrift till Ägare 3. FF meddelar att det nu återstår en del administration och att FF kommer att skicka bekräftelse till K efter att underskrivna handlingar har skickats in.

FF kontrollerar identiteten på Ägare 1A och 1B eftersom dessa är verkliga huvudmän för kunden. FF kontrollerar uppgifterna mot Spar. FF inhämtar en vidimerad id-kopia avseende Ägare 1B.

¹³ För mer vägledning om allmän riskbedömning, se Simpts grundläggande vägledning om allmän riskbedömning och Simpts vägledning inom allmän riskbedömning för försäkringsföretag. För vägledning om riskvärde, se Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom.

¹⁴ Se Simpts vägledning om verklig huvudman.

¹⁵ Enligt 3 kap. 8 § penningtvättslagen gäller inte kravet på att identifiera en verklig huvudman eller alternativ verklig huvudman gäller aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige eller inom EES eller på en motsvarande marknad utanför EES eller ett dotterföretag till ett sådant bolag, se vidare Simpts vägledning om verklig huvudman.

Riskbedömningen

Utifrån de uppgifter som har inhämtats gör FF en samlad riskbedömning av K.¹⁶

- FF har i sin allmänna riskbedömning bedömt att produkten tjänstepensionsförsäkring hos svensk försäkringsgivare för försäkrade anställda som är bosatta i Sverige är en riskfaktor som har ett lågt riskvärde. FF har åsatt kapitalförsäkringen ett högre riskvärde. (Försäkringsprodukterna är inte meddelade enligt utländsk rätt eller av en försäkringsgivare i en högrisk-jurisdiktion).
- FF har i sin allmänna riskbedömning kategoriserat olika verksamheter och där bedömt spelverksamhet som en riskfaktor med ett högt riskvärde (spelverksamhet har dock inte hanterats som en faktor som ger ett sådant genomslag att kundens riskprofil alltid ska bedömas som hög, oavsett vilka andra faktorer som föreligger).
- K ingår i en koncern, men koncernstrukturen bedöms inte vara komplex, varför K:s struktur bedöms vara en riskfaktor som har ett medelhögt riskvärde.
- En av K:s verkliga huvudmän har hemvist utanför EES, vilket enligt FF:s allmänna riskbedömning utgör en något förhöjd risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. Kanada anses dock inte utgöra ett högriskland för penningtvätt och finansiering av terrorism, varför K:s ägarstruktur bedöms vara en riskfaktor som har ett medelhögt riskvärde.
- FF bedömer att K kommer att betala premier i en omfattning som är rimlig givet K:s likviditet och finansiella ställning i övrigt.
- K:s verkliga huvudmän är inte PEP.

Riskprofil

Vid en sammanvägd bedömning av riskfaktorerna bedöms K:s riskprofil vara normal/medel (se ovan om spelverksamhets genomslag i riskbedömningen av kunden i detta fall).

Åtgärder

Förenklade åtgärder för kundkännedom kan inte vidtas avseende K, varken initialt eller i den löpande uppföljningen. Det innebär att FF initialt gör en mer omfattande utredning kring K:s ägarstruktur och en mer omfattande PEP-utredning än vad FF gör i de fall när risken initialt kan bedömas som låg. I den löpande uppföljningen kommer dock FF kontrollera PEP-status mot en s.k. PEP-lista.¹⁷ I den löpande uppföljningen kommer även kontrolleras om K:s ägarförhållanden har ändrats samt om syfte och art med affärsförbindelsen har förändrats. Under förutsättning att inget inträffar som medför att det kan finnas anledning att göra en ny bedömning avseende K:s riskprofil, t.ex. ett ändrat kundbeteende, kommer FF följa upp affärsförbindelsen vart tredje år (för det fall spelverksamhet hade gett större genomslag i riskbedömningen av kunden i detta fall, hade en tätare uppföljning normalt sett gjorts).

Det bör i sammanhanget noteras att FF enligt IDD-regelverket är skyldig att vårda kunden och därmed löpande ha kontakt med denna. I samband med denna uppföljning av kunden kan det framkomma uppgifter som medför att en ny riskbedömning görs av kunden enligt penningtvättslagen.

¹⁶ Se avsnitt 4 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom.

¹⁷ Se Simpts vägledning om person i politiskt utsatt ställning.

Hög risk

Kunden

Kunden (K) är en ny kund för försäkringsförmedlaren (FF). K är ett svenskt aktiebolag med verksamhet i Sverige. K bedriver en kontantintensiv verksamhet i servicebranschen. K har varit etablerat i fem år och dubblerat omsättningen varje år. K ingår i en koncern. K har tre ägare:

- Ägare 1, kinesisk medborgare, bosatt i Kina, äger 30 %
- Ägare 2, svenskt aktiebolag, äger 65 %. Ägare 2 ägs av Ägare 2A och Ägare 2B
 - Ägare 2A, svensk medborgare, bosatt i Sverige, äger 50 % i Ägare 2
 - Ägare 2B, svensk medborgare, bosatt i Sverige, äger 50 % i Ägare 2
- Ägare 3, svensk medborgare och bosatt i Sverige, vd för K, äger 5 %

Försäkringsförmedlingen

Försäkringsförmedlingen sker på distans. K representeras av Ägare 3. Enligt uppgift är Ägare 3 vd för K och behörig företrädare.

FF genomför rådgivningen och upprättar fullständig rådgivningsdokumentation.

FF har i sin allmänna riskbedömning bedömt att både produkten tjänstepensionsförsäkring hos svensk försäkringsgivare för försäkrade anställda som är bosatta i Sverige och produkten företagsägd kapitalförsäkring är riskfaktorer som har ett lågt riskvärde.¹⁸ Kapitalförsäkringen har i detta fall villkor som hindrar flexibla återköp.

Redan initialt framkommer att K har kopplingar till Kina, som är föremål för sanktion från EU. FF vidtar därför skärpta åtgärder för kundkännedom. FF vidtar följande åtgärder:

- FF kontrollerar identiteten på K genom bolagets registreringsbevis i Infotorg (det finns även andra sätt att kontrollera registreringsbevis).
- FF kontrollerar identiteten på Ägare 3 genom bankID. FF kontrollerar att Ägare 3 är behörig att företräda K mot bolagets registreringsbevis.
- FF gör en sökning i Bolagsverkets register över verkliga huvudmän för att utreda vem som är verklig huvudman. Denna sökning noteras sedan på ett sätt som gör det möjligt att visa att åtgärden har vidtagits (det kan göras genom t.ex. en kontroll i ett system eller i kunddokumentationen). FF frågar också Ägare 3 om vem som är verklig huvudman. FF bedömer att några ytterligare åtgärder för att utreda verklig huvudman inte behövs. I sin utredning av verklig huvudman genom indirekt ägande och kontroll tillämpar FF den metod som innebär att det föreligger verkligt huvudmannaskap vid mer än 25 procent av det totala antalet röster i varje ägarled.¹⁹ Det innebär att Ägare 2A och Ägare 2B bedöms vara verkliga huvudmän för K. Ägare 1, Ägare 2A och Ägare 2B är verkliga huvudmän.
- FF kontrollerar om Ägare 1, Ägare 2A och 2B är PEP genom en sökning en kommersiell s.k. PEP-lista. FF har bedömt att listan är tillförlitlig. FF frågar också Ägare 3 om Ägare 1, Ägare 2A och 2B är PEP. Utredningen visar att Ägare 2A är styrelseledamot i ett bolag som ägs av svenska

¹⁸ Se Simpts vägledning inom allmän riskbedömning för försäkringsföretag.

¹⁹ Se Simpt vägledning om verklig huvudman.

staten och därmed PEP.²⁰ Eftersom Ägare 1 är kinesisk medborgare och bosatt i Kina gör FF också en sökning på internet för att utröna om Ägare 1 är PEP. Sökning och resultat noteras i FF:s dokumentation.

- FF ställer frågor om K:s verksamhet och finansiella status.
- FF frågar hur K kommer att betala premierna, om det kommer att ske genom en engångspremie.
- FF frågar K om medlens ursprung, vilket görs eftersom en av de verkliga huvudmännen är PEP,²¹ men också för att risken med kunden är hög.

FF skickar rådgivningsdokumentationen för genomläsning och påskrift till K. FF meddelar K att det nu återstår en del administration och att FF kommer att skicka bekräftelse till K efter att underskrivna handlingar skickats in.

FF kontrollerar därefter identiteten på Ägare 1, Ägare 2A och 2B eftersom dessa är verkliga huvudmän för K. Identiteten på Ägare 2A och Ägare 2B kontrolleras genom bankID.

Identiteten på Ägare 1 kontrolleras genom en vidimerad kopia av dennes pass.

En av K:s verkliga huvudmän är PEP. FF måste därför inhämta godkännande från behörig beslutsfattare inför beslutet om att ingå affärsförbindelsen med K.²² FF måste också vidta lämpliga åtgärder för att ta reda på varifrån de tillgångar som hanteras inom ramen för affärsförbindelsen kommer.

Riskbedömningen

Utifrån de uppgifter som har inhämtats gör FF en samlad riskbedömning av K.²³

- FF har i sin allmänna riskbedömning bedömt att både produkten tjänstepensionsförsäkring och företagsägd kapitalförsäkring är riskfaktorer som har lågt riskvärde.
- FF har i sin allmänna riskbedömning kategoriserat olika verksamheter och där bedömt kontantintensiv verksamhet i servicebranschen som en riskfaktor med högt riskvärde.
- K ingår i en koncern, men koncernstrukturen bedöms inte vara komplex, varför K:s struktur bedöms vara en riskfaktor som har ett medelhögt riskvärde.
- En av K:s verkliga huvudmän har hemvist utanför EES, vilket enligt FF:s allmänna riskbedömning utgör en förhöjd risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. Kina är ett land som är föremål för internationella sanktioner. K:s ägandestruktur bedöms därför vara en riskfaktor som har ett medelhögt riskvärde.
- Mötet med K skedde på distans, men identifieringen skedde via bankID, varför distansmötet bedöms vara en riskhöjande faktor.

Riskprofil

Eftersom det finns flera riskfaktorer med högt riskvärde blir K:s riskprofil hög.

²⁰ Se också avsnitt 7.1.6 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom och Simpts vägledning i frågor om person i politiskt utsatt ställning.

²¹ Se 3 kap. 19 § penningtvättslagen.

²² Se Simpts vägledning om kundkännedom för bank och frågan där om behörig beslutsfattare.

²³ Se avsnitt 4 i Simpts grundläggande vägledning om kundkännedom

Åtgärder

Att kundens riskprofil är hög innebär inte att FF inte får distribuera produkterna. Så länge risken med K kan hanteras finns det inte något hinder mot att ingå och upprätthålla affärsförbindelsen.

I detta fall är en av K:s verkliga huvudmän PEP, vilket ställer krav på skärpta åtgärder för kundkännedom.²⁴ FF måste vidta lämpliga åtgärder för att ta reda på varifrån de tillgångar som hanteras inom ramen för affärsförbindelsen kommer och tillämpa skärpt fortlöpande uppföljning av affärsförbindelsen och övervaka aktiviteter och transaktioner i förhöjd omfattning. praktiken sammanfaller dessa åtgärder med några av de åtgärder som FF vidtar mot bakgrund av den höga risken med kunden.

Den höga risken medför alltså att FF i den löpande uppföljningen vidtar skärpta åtgärder för kundkännedom. Under förutsättning att inget inträffar som medför att det kan finnas anledning att göra en ny bedömning avseende K:s riskprofil, t.ex. ett ändrat kundbeteende, kommer FF att följa upp affärsförbindelsen varje år.

Vid uppföljningen kommer FF att uppdatera uppgifterna om kundens ägarförhållande och PEP-status på motsvarande sätt som vid de inledande kontrollerna. Syfte och art kommer också följas upp. Premiehistoriken kommer att följas upp och det kommer även följas upp om K gjort några ändringar i försäkringen. Vid behov kommer ytterligare åtgärder vidtas för att utreda medlens ursprung.

Det bör i sammanhanget noteras att FF enligt IDD-regelverket är skyldig att vårda kunden och därmed löpande ha kontakt med denna. I samband med denna uppföljning av kunden kan det framkomma uppgifter som medför att en ny riskbedömning görs av kunden enligt penningtvättslagen.

²⁴ Se 3 kap. 19 § penningtvättslagen.